

İşgal sırasında burada. Fransa'da olmadığım için, benim gibi sonuçları da yaşamadım. Benim davranışlarım gördüklerime dayanıyor. Senin tutumunu, olanları anlamaya başka bir açıdan baktığım için eleştirmiyorum. Sana karşı dostluğum değişmiş değildir. Bence senin dostluğun da aynı esasa dayanmalı» diye cevap verdi Pablo ve elini gene uzattı. Breton için, söylediklerini geri almak gücü. «Hayır. Prensipler vardır ki kompromiye varamazlar. Ben benimkinden ısrar ediyorum ve seni de kendin prensiplerini değiştirmen gerektiğini sanmıyorum.» «Bunu ben de istemiyorum elbette» diye karşılık verdi Pablo. «Eğer fikrimde ısrar ediyorsam, bu gözlemlerin sonucu buraya gelmiş olmamandır. Bunu kolaylıkla değiştiremem.»

DOSTLUK VE POLİTİK GÖRÜŞ

Breton kafasını salladı; «Görüşlerini savunduğun sürece elimi veremem» dedi. «Bu çok kötü. Çünkü ben dostluğu, her türlü politik görüş ayrılığı üzerinde tutuyorum. 30 yaşlarındayken İspanya'da, tamamen ayrı görüşleri temsil ettiğimiz halde, bir kahvehane toplanan bir gruptuk. Bazen çok sert tartışmalarımız olurdu ve savaş sonu da bir yerlerde birimizle rastlayacağımızı bildiğimiz, Buna rağmen dostluklarımızı bozmak hiç birimizin aklına gelmezdi. Aynı şeyleri düşünmesek de, tartışmalara devam etmek için o kadar sık sebebimiz olurdu.» Fakat Breton gene kafasını salladı: «Eluard'ın seni böyle bir politik ortama sokması çok korkunç» dedi. «Ben ne yaptığımı bilecek yaştayım» diye karşılık verdi Pablo. «Korkarım ki, bunlar benim kenar»

Eluard'ın görüşleri değil. «Öyleyse...» dedi Breton, «...ben de korkarım ki bir dostunu kavbediyorsun. Çünkü seni bir daha göremeyeceğim.»

Picasso

ile hayat

Bazen çok sert tartışmalarımız olurdu!..

Braque'da KUZU KIZARTMASI

Pablo'nun en eski dostlarından biri ünlü ressam Georges Braque idi. Pablo'yla birlikte yaşamaya başladıktan bir kaç hafta sonra, Braque'i tanımanın ve atelyesini gezmenin beni sevindireceğini düşündüğünü söyledi. Ayrıca anlattığım kadıyla, Braque'i bana karşı tepkisinin ne olacağını görmek istiyordu. Bir sabah Braque'in «Rue de Douanier'deki evine gittiğimizde, çok memnun olduk. Kısa süre önce yapmış olduğu resimlerini gösterdi bize ve bir süre sonra ayrıldık. Ziyaretimiz kısa sürmüştü. Pablo: İşte Matisse ile Braque'in farkını gördüm» dedi. Matisse'e gittiğimizde, bizi içten ve dostça karşılamış ve sonra

ise diye hitap etmeye başlamıştı. Portreni bile yapmak istedi. Braque'a ise seni öyle tanıttım ki, herhangi birisi olmadığını anladı ve hep «Madedemoselle» dedi sana. Bunun sana karşı mı bana karşı mı olduğunu bilmiyorum. Arsa anladığım kadıyla aramızda olanı bilmemezlikten gelir görünürdü. Bunun yanında yemeğe kal mamızı bile teklif etmedi.»

BRAQUE'DAN ARTIK HOŞLANMIYOR

O zamanlar Pablo ile Braque zaman zaman resimlerini değiştiriyorlardı. Bu değiş tokuşlardan birinin sonucu Braque'in bir natür mortu oldu. Bir çay ibriği, limonlar ve elmalar dan ibaret olan bu natür mortu Pablo çok beğendi ve atelyesinde Matisse'in resimlerinin

arasında muhafaza etti idi. Braque'i ziyaretimizden sonra hayretle gördüm ki resim ortadan yok olmuştu.

Pablo ile Braque'in arasındaki münasebetler, çocuklarından beri çok samimi olmuştu. Dostluklarının dar olmadığından çok söz etmişti Pablo. Ziyaretimizden sonra durumu düzeltmeye çalışmış ve bir sonuç elde edemeyince, «Artık eski dostumdan hoşlanmıyorum» demişti.

Bir seferinde, bir açıklama istediğimde şunları söyledi bana: «Yapabileceği tek şey tasvip etmediği şeylerden ötürü azalmaktır. Tolerans sahibi değildir.» Daha fazla bir şey söylemedi, fakat açık olan şey olaylarla ispatlanmadıkça, dostluğun Pablo için değeri olmadığıdır.

Sonbahar sonlarında, Paris'e döndükten sonra, bir gün Pablo Braque'i tekrar ziyaret etmeyi kafasına koydu. «Bir şans daha vereceğim. Gene birlikte gideceğiz... Hem de öğle vaktinden kısa süre önce. Eğer gene yemeğe alıkoymazsa, beni istemediğine kanaat getireceğim. O zaman yapacak hiç bir şeyim olmayacak onun için.»

KUZU KIZARTMASI KOKULARI

Böylece önceden haber vermeden, plânlandığı üzere bir daha Braque'in evine gittik. Yeğenlerinden biri bizi karşıladı. Evi kuzu kızartmasının kokusu sarmıştı. Pablo'nun içinden yeğeni, yemek kokusunu ve Braque ile dostluğunu topladığını ve bir öğle yemeği daveti beklediğini hissediyordum. Pablo'nun Braque'i tanıdığı kadar, Braque da Pablo'yu tanıyordu. Bizi yemeğe davet edecek olursa, Pablo'nun eğlenceli zaman geçireceğini ve herkese; «Gözünün önüne getir... Öğle için evine gittim. Yemek yemek istediğini anladım ve hizmet etti bana» diyeceğini biliyordu. Braque gibi kendi iradesi olan bir insan için bu olay ispatlanmalıydı.

(Devam var)